

Широкомасштабна збройна агресія РФ проти України. Гібридні методи війни

анотований бібліографічний список
2023. – Вип. 29 (11 – 20 жовтня). – 48 с.
(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

Зміст

Статті зі ЗМІ.....	1
Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....	40

Статті зі ЗМІ

1. **Авдіївка — позиції тримаємо і нищимо ворога** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 13 жовт. [№ 206]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що кілька днів тривають бої за Авдіївку, з центру якої до середмістя Донецька 12 кілометрів. Зазначено, що з 10 жовтня окупанти пробують наступати великими силами майже по всій лінії фронту — наймасштабнішим наступ став саме біля Авдіївки, яку спочатку обстріляли зі ствольної та реактивної артилерії, танків, а потім керованими авіабомбами з літаків. Постійних авіаційних та артилерійських ударів зазнає Авдіївський коксохімзавод, який загарбники порівнюють з «Азовсталлю». За даними Генерального штабу, ворог кинув на місто три батальйони піхоти — понад тисячі бійців і кілька десятків одиниць техніки одразу з кількох напрямків. Начальник Авдіївської міської військової адміністрації Віталій Барабаш заявив, що 10 жовтня був «мабуть, найбільший наступ на місто за всю повномасштабну війну», проте ситуація контрольована. Зазначено, що речник Військово-Морських сил Збройних Сил України (ВМС ЗСУ) капітан 3-го рангу Дмитро Плетенчук в ефірі «Радіо «Свобода» повідомив, що в Чорному морі поблизу тимчасово окупованого Севастополя корабель чорноморського флоту РФ «Павел Державин» напередодні було виведено з ладу. За його словами, він не може розповісти всіх деталей цього інциденту, але офіційно може підтвердити, що цей сторожовий корабель пошкоджений.*

Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374321>

2. **Андроніков М. «Ми витягнемо весь попіл із кремлівської стіни та зрівняємо мавзолей із землею», — заступник командира легіону «Свобода росії»** [Електронний ресурс] / Максиміліан Андроніков ; спілкувалась Ольга Бесперстова // Fakty.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про заступника командира легіону «Свобода росії» Максиміліана Андронікова (позивний «Цезар»), якого кремлівські пропагандисти називають екстремістом і нацистом, а російська прокуратура висунула йому масу звинувачень, у тому числі зраду Батьківщини; про боротьбу проти російської влади, бойові операції, про те, що таке свобода РФ в ув'язненні легіону. Зазначено, що легіон створено навесні 2022 р., а на його офіційному сайті написано наступне: «Ми — самостійний підрозділ російських добровольців, які вірять у майбутнє вільної росії. Ми впевнені, що лише збройним шляхом можна повалити узурпаторський режим путіна, який зрадив російський народ та знищив майбутнє країни. Легіон є найбільшим і структурованим серед російських підрозділів, які воюють у складі антипутінської коаліції. Наш підрозділ офіційно визнаний Україною, і ми спільно із ЗСУ координуємо наші операції. Ми закликаємо всіх небайдужих росіян, усіх солдатів та офіцерів росії приєднуватися до нас та нашої боротьби за вільну росію».* Текст: <https://fakty.ua/427239-my-vytacshim-ves-pepel-iz-kremlevskoj-steny-i-sravnyaem-mavzolej-s-zemlej---zamestitel-komandira-legiona-svoboda-rossii>

3. **Андрусяк А. Україна продовжить контрнаступ узимку, — командувач армії США** [Електронний ресурс] / Анастасія Андрусяк // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 11 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Сили оборони України збираються продовжити контрнаступ взимку. Про це сказав голова Комітету начальників штабів Збройних сил США генерал Чарльз Браун на спільній пресконференції з міністром оборони США Ллойдом Остіном у Брюсселі 11 жовтня. Командувач армією США також заявив про намір продовжувати підтримувати Україну в її протистоянні військовій*

агресії РФ. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598582-ukrayina-prodovzhit-kontrnastup-uzimku-komanduvach-armiyi-ssha-video>

4. **Богомаз А. "Контроль над молоддю": ЗС РФ під Луганськом почнуть підготовку підлітків до фронту, — ОВА** [Електронний ресурс] / Артем Богомаз // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що російські загарбники на території тимчасово окупованої Луганської області ухвалили рішення відкрити центри для військової підготовки підлітків. Після цього їх можуть відправити на фронт. Про це повідомила пресслужба Луганської обласної військової адміністрації (ОВА) 20 жовтня. Зазначено, що неповнолітніх громадян почнуть готувати до війни за певними спеціальностями, яких потребують окупанти. У них фіксується значний дефіцит кадрів.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600420-kontrol-nad-moloddyu-zs-rf-pid-luganskom-pochnut-pidgotovku-pidlitkiv-do-frontu-ova>

5. **Бойко І. ПАРЄ визнала путіна диктатором** [Електронний ресурс] / Іван Бойко // Україна молода. — 2023. — 13 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про ухвалення Парламентською асамблеєю Ради Європи (ПАРЄ) резолюції на основі доповіді Петера Омтцігта, яка визнає президента РФ В. Путіна диктатором, його владу нелегітимною, а Росію — диктатурою. Також депутати ПАРЄ підтримали усі поправки України до резолюції, зокрема про те, що після закінчення "президентства" Путіна всі міжнародні контакти з ними мають бути обмежені, окрім гуманітарних питань, а він сам повинен бути визнаним нелегітимним. Асамблея нагадала про висновки Венеційської комісії Ради Європи про те, що "відмова від обмеження терміну повноважень для чинного президента порушує як російську конституцію, так і міжнародні правові принципи". Окрім того, ПАРЄ вказала на російську агресію проти України та її наслідки як на доказ того, що диктаторські режими "становлять загрозу міжнародному миру і безпеці, територіальній цілісності та політичній незалежності своїх сусідів", як це визначено у ст. 2 Статуту ООН.* Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/180/178824/>

6. **Бондаренко Д. Бої за Бахмут: в 3 ОШБр показали, як ліквідували російських штурмовиків (відео)** [Електронний ресурс] / Діана Бондаренко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 19 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що бійці РУП "Шершень" другого штурмового батальйону Третьої окремої штурмової бригади Збройних Сил України (ЗСУ) показали знищення особового складу ЗС РФ під Бахмутом Донецької області. Відео опублікували в пресслужбі бригади в Telegram. Українські військові уражали російську штурмову групу за допомогою скидів з безпілотного літального апарату (БПЛА). У бригаді зазначили, що українські штурмовики у такий спосіб визначили сектор вогню та дистанцію до ворожої цілі для її подальшого знищення.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600345-boji-za-bahmut-v-3-oshbr-pokazali-yak-likvidovali-rosiyskih-shturmovikiv-video>

7. **Бурдейна О. Запросив Байдена «на млинці»: Путін впевнений, що РФ вже перемогла США та Україну** [Електронний ресурс] / Олена Бурдейна // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 18 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що 18 жовтня президент РФ В. Путін взяв участь у пресконференції за підсумками участі у дводенному міжнародному форумі в Китаї «Один пояс, один шлях». Деякі з його заяв стосувались майбутньої угоди з урядом Китаю, яка триватиме до 2030 р. і буде «масштабною». Також очільник Кремля прокоментував ситуацію на війні РФ проти України: зазначив, що вже переміг. Фрагменти виступу російського президента опублікували в Telegram-каналі «Смотри».* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599990-zaprosiv-baydena-na-mlinci-putin-vpevneniy-shcho-rf-vzhe-peremogla-ssha-ta-ukrajinu>

8. **Бурдейна О. Підтверджує геолокація: OSINT-аналітики показали новий плацдарм ЗСУ на Херсонщині (карти)** [Електронний ресурс] / Олена Бурдейна // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 19 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що командування ЗС РФ активно обстрілює місцевість за 6 км на схід від Олешок на лівобережжі Херсонщини. Про це свідчать кадри, вивчені розслідувачами. Водночас військкори розповідають, що саме*

там Збройним силам України (ЗСУ) вдалось полонити російського офіцера.

Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600322-pidtverdzhuye-geolokaciya-osint-analitiki-pokazali-noviy-placdarm-zsu-na-hersonshchini-karti>

9. **Вишневська Т. "Паперу не пожаліли": ЗС РФ вдарили по Херсонщині снарядам з несподіваним вмістом (фото)** [Електронний ресурс] / Тетяна Вишневська // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 19 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що 19 жовтня російські окупанти випустили по правобережній частині Херсонської області снаряд із несподіваним наповненням. Замість боєприпасів довкола розсипалися ворожі агітки. Деталлями поділився голова обласної військової адміністрації Олександр Прокудін. З його слів, удар був спрямований на свідомість українських бійців. У посланні від ворога йшлося, що Збройні сили України (ЗСУ) воюють за інтереси США і мають зробити "правильний вибір". Таким, на думку загарбників, є "возз'єднання з братнім народом" та спільна боротьба проти "фашизму". Як приклад для наслідування автори "агітпрому" згадали "дідів та прадідів". Очільник Херсонської ОВА зазначив, що це звернення від окупантів було досить грамотно написане. Він припустив, що невдовзі росіяни зможуть опанувати українську мову.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600330-paperu-ne-pozhalili-zs-rf-vdarili-po-hersonshchini-snaryadom-z-nespodivanim-vmistom-foto>

10. **Вітер О. Незмінне завдання окупантів — вийти на адміністративні межі Луганської області** [Електронний ресурс] / Ольга Вітер // Голос України. – 2023. – 11 жовт. [№ 204]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що у ніч 10 жовтня росіяни атакували південь України 36 ударними БпЛА типу «Shahed». Пуски здійснювалися з мису Чауда (тимчасово окупована територія Криму). Як повідомили Повітряні сили Збройних сил України (ПС ЗСУ), 27 ворожих дронів вдалося знищити у межах Одеської, Миколаївської та Херсонської областей. Зазначено, що на фронті за добу сталося 39 бойових зіткнень, наші захисники відбили понад 30 ворожих атак на різних напрямках. Як зазначив військовий експерт Сергій Згурець, наразі*

південний напрямок, зокрема Токмацький, залишається надзвичайно важливим для виконання основних цілей наступальної операції. Аналізуючи поточну ситуацію на фронті, С. Згурець зазначив, що на інших напрямках дії ЗСУ скеровані на оборону, яка має на меті скувати сили противника на Куп'янсько-Лиманському напрямку. «Далі знищувати противника на Бахмуті й стримувати на Мар'їнці, бо за кількістю атак бачимо, що ворог значно збільшив спроби протиснути нашу оборону навколо Мар'їнки», — зауважив він. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374272>

11. **Вітер О. Терор має програти!** [Електронний ресурс] / Ольга Вітер // Голос України. – 2023. – 19 жовт. [№ 210]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що у ніч 18 жовтня цього року росіяни завдали шість ракетних ударів по Запоріжжю. Влучили у багатопверховий будинок, є загиблі та поранені. Зазначено, що Президент України Володимир Зеленський висловив співчуття всім, чії рідні й близькі загинули через удар рашистів по мирному місту. І наголосив: «Зробимо все, щоб держава-терорист понесла справедливую відповідальність. російський терор має програти». Окрім того, окупанти випустили шість керованих авіабомб із трьох літаків Су-34 по Бериславському району Херсонщини. На думку експертів «Defense Express», росіяни можуть у повітряних атаках зробити ставку на комбінацію у вигляді ударів «шахедами» та балістичним озброєнням. Нині балістичне озброєння й ракети Х-22 ворог використовує вкрай помірно. Для його перехоплення Україні необхідні комплекси «Patriot» або «SAMP/T». За даними Генштабу, російські загарбники продовжують атакувати на низці напрямків східного фронту. Водночас Сили оборони не припиняють штурмові дії на південь від Бахмута Донецької області і мають часткові успіхи на південь від Роботиного Запорізької області.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374433>

12. **Володимиров О. Хакери програють війну** [Електронний ресурс] / Олександр Володимиров // Голос України. – 2023. – 14 жовт. [№ 207]. – Електрон. дані. *Як повідомили румунські засоби масової інформації (ЗМІ), під час візиту Президента України Володимира Зеленського до*

Бухареста члени російської хакерської групи «Ddosia» мали намір провести масштабну кібератаку на державні установи країни. Зазначено, що експерти Національного управління кібербезпеки перехопили кілька повідомлень нападників під час їхнього спілкування і дізналися про їхні плани. Хакери наголошували, що атака буде відповіддю на позицію Румунії, яку вона зайняла у війні РФ з Україною, а також на прийом її Президента Володимира Зеленського в Бухаресті. Ця необережність російських хакерів дозволила спеціалістам Національного управління кібербезпеки добре підготуватися до нападу і значно обмежити масштаби атаки на деякі важливі інституції. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374357>

13. **Гал І. У G7 домовилися не віддавати росії заморожені 280 млрд доларів** [Електронний ресурс] / Ірина Гал // Fakty.ua : [вебсайт]. – 2023. – 13 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що в G7 зобов'язались тримати замороженими активи РФ доти, доки вона не компенсує завдані Україні збитки через повномасштабну агресію. Керівники міністерств фінансів та центральних банків країн заявили, що вивчатимуть «усі можливі шляхи надання допомоги Україні відповідно до наших правових систем та міжнародного права», зокрема й із використанням заморожених суверенних активів РФ. Зазначено, що наразі заморожені суверенні активи РФ оцінюють у приблизно 280 млрд доларів.* Текст: <https://fakty.ua/427420-v-g7-dogovorilis-ne-otdavati-rossii-zamorozhennyye-280-mlrd-dollarov>

14. **Гірак Г. Злочини окупантів: у кого стрілятимуть діти** [Електронний ресурс] / Галина Гірак // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що на тимчасово окупованих територіях (ТОТ) України російські окупанти мілітаризують українських дітей і насаджують їм свою ідеологію, таким чином загарбники готують поповнення для своєї армії на майбутнє. За словами Уповноваженого Верховної Ради України (ВР України) з прав людини Дмитра Лубінця, поширенням пропаганди, пов'язаної з війною, російські окупанти намагаються стерти в наших дітях українську ідентичність, розірвати їхній*

зв'язок із рідною країною. Він наголосив, що мілітаризація Росією освіти та насаджувannya своєї ідеології дітям на ТОТ України є воєнним злочином згідно з міжнародним гуманітарним правом. За словами адвоката, директора громадської організації (ГО) "Східна правозахисна група" Віри Ястребової, з початку року російська влада витратила на зброю для школярів понад 240 млн рублів, що, наприклад, у вісім разів більше, ніж на комп'ютери та інші обладнання для класних кімнат інформатики за цей же період. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4631106-zlochyny-okupantiv-u-koho-striliatymut-dity>

15. **Головний рабин України порівняв терористичні атаки бойовиків ХАМАС та військ РФ** [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2023. – 11 жовт. – Електрон. дані. *Вказано, що Головний рабин України Моше Реувен Азман оприлюднив світлина своїх онуків, які були змушені переховуватися від терористичних атак військ РФ в Україні на початку повномасштабної війни, а тепер ховаються від атак бойовиків ХАМАСу в Ізраїлі. Про це він написав у соцмережі X (колишній Твіттер). Як зазначив Азман, на першому фото його онуки ховаються від ракет російських терористів на Київщині у перші дні повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Пізніше їх разом з тисячами інших людей евакуювали до Ізраїлю та Європи. На другому фото зображені ті самі діти, але тепер вони ховаються від ракет терористів з ХАМАС. "Два різні куточки світу, але такий спільний біль та боротьба...У мене розривається серце, коли я бачу ці обличчя, але я вірю, що світло правди та віри прийде до нас через ці випробування", – написав Азман. "Молю Всевишнього, щоб він спрямував свій гнів та лютість на кожного, хто причетний до терору проти мирного населення!" – йдеться у дописі.* Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3772741-golovnij-rabin-ukraini-porivnav-teroristicni-ataki-bojovikiv-hamas-ta-vijsk-rf.html>

16. **Гурко М. "Деокупація – невідворотний процес": в ЗСУ підтвердили втечу росіян із Криму** [Електронний ресурс] / Мирослав Гурко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те,*

що росіяни усвідомлюють, що деокупація Криму невідворотна, тому залишають півострів. Про це в ефірі телемарафону заявила Наталя Гуменюк, керівниця Об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони півдня України. Похолодання, як зазначила Гуменюк, не зменшить кількість вибухів в Криму. З її слів, ті, хто незаконно прибули на територію тимчасового окупованого півострова, зрозуміли, наскільки ситуація складна для військ РФ.

Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598616-deokupaciya-nevidvorotniy-proces-v-zsu-pidtdverdili-vtechu-rosiyan-iz-krimu-video>

17. **Гурко М. Земля не прихистила: оператори ССО застосували БПЛА та знищили росіян в траншеях** [Електронний ресурс] / Мирослав Гурко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що воїни 3-го полку Сил спеціального призначення використали безпілотники проти російських військ на Донеччині. На відео, опублікованому у Telegram, можна побачити, що загарбники намагаються ховатися в траншеях, які були викопані серед рослинності. Таке масування не допомогло окупантам.*

Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598625-zemlya-ne-prihistila-operatori-sso-zastosuvali-bpla-ta-znishchili-rosiyan-v-transheyah-video>

18. **Жоден ворожий поплічник у рясі не сховається від правосуддя** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 13 жовт. [№ 206]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що у Верховній Раді України (ВР України) зареєстровано законопроект № 10126 «Про внесення зміни до статті 16 Закону України «Про свободу совісті та релігійних організацій». Документ розроблено з метою доповнення переліку правових підстав для припинення за рішенням суду діяльності релігійних організацій, уповноважені особи яких засуджені за вчинення злочину проти основ національної безпеки України або за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого статтями 161, 258—258-6, 436—428, 442, 447 Кримінального кодексу України (КК України). Зазначено, що після повномасштабного вторгнення РФ, вбивства тисяч і тисяч українців російськими окупантами, нищення інфраструктури, геноциду й екоциду назріла необхідність створення*

юридичних підстав для заборони в Україні через суд діяльності московської РПЦ і УПЦ, яка перебуває у неї в підпорядкуванні. Зокрема, за порушення рівноправності громадян залежно від їхньої расової, національної належності та релігійних переконань, пропаганду війни й участь у ній на боці агресора, участь у терористичних актах, порушення законів та звичаїв війни, геноцид, найманство. Серед ініціаторів законопроєкту — народні депутати України. З ініціативою внесення змін до вже наявного закону виступила й Служба безпеки України (СБУ) — голова СБУ Василь Малюк надіслав пропозиції голові Комітету ВР України з питань гуманітарної та інформаційної політики Микиті Потураєву. У листі до парламентаріїв наголошено, що діяльність РПЦ на території України спрямована на підтримку агресії РФ, реалізацію геноцидної політики та депортації українців. Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/374329>

19. **Залата О. Рюкзак "солдата майбутнього": армія Росії отримала нову зброю проти дронів ЗСУ** [Електронний ресурс] / Олександр Залата // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що в Росії компанія "Лабораторія протидії промислового шпигунству" (ППШ) представила на Московській міжнародній виставці зброї і товарів для полювання "ORELEXPO 2023" нову модифікацію комплексу "Тритон" для захисту від дронів, який військові можуть носити на собі. Розробники розповіли подробиці у своєму Telegram-каналі. За їхніми словами, переносний комплекс "Тритон" містить антидронову рушницю ЛПД-801, а також два модулі придушення: ЛГШ-608 (800 МГц) і ЛГШ-609 (900 МГц) з круговою діаграмою спрямованості, що височіють з-за спини солдата на щоглах, закріплених на рюкзаку. Така конструкція має захищати самого носія і весь його підрозділ від БПЛА комерційного класу, зокрема FPV-камікадзе. Кілька російських ЗМІ назвали новинку "костюмом солдата майбутнього", хоча, крім рюкзака з "Тритоном", на манекені висить звичайна форма ЗС РФ і бронежилет із підсумками для магазинів.* Текст:

<https://focus.ua/uk/digital/599379-ryukzak-soldata-majbutnogo-armiya-rosiyi-otrimala-novu-zbroyu-proti-droniv-zsu-video>

20. **Засновникам радикальної проросійської організації в Криму оголосили підозру** [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2023. – 13 жовт. (№ 41). — Електрон. дані. *Йдеться про оголошення за процесуального керівництва Вінницької обласної прокуратури підозри засновникам радикальної проросійської організації в Криму, яких звинувачують "у закликах до насильницької зміни конституційного ладу й захоплення державної влади в Україні з використанням медіа та у змові з групою осіб громадянину російської федерації та двом громадянам України" відповідно до ч. 2 ст. 28 ч. 3 ст. 109, ч. 2 ст. 110 Кримінального кодексу України (КК України). Зазначено, що члени "общини" сприяли збройним силам РФ в анексії Криму та надалі – у бойових діях проти України, та особливо активно провадили інформаційну діяльність, яку здійснювали через підконтрольні медіа та власні сторінки на вебресурсах. Зазначено, що за вчинення інкримінованих злочинів передбачено до 10 років позбавлення волі, і наразі досудове розслідування у кримінальному провадженні здійснюється слідчим відділом Управління Служби безпеки України (СБУ) у Вінницькій області.* Текст: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=25524>

21. **Зеленський В. Треба вибити із рук Росії інструмент терору** [Електронний ресурс] / Володимир Зеленський // Крим. світлиця. – 2023. – 13 жовт. (№ 41). — Електрон. дані. *Подано виступ Президента України Володимира Зеленського на засіданні Контактної групи з питань оборони України у форматі "Рашитайн". Глава держави висловив вдячність за "невтомну" допомогу народу України та наголосив, що в переддень 600-го дня спротиву повномасштабній агресії Росії "можна сказати кілька речей, які мають важливе значення: Перше: Путін не отримає Україну. Друге: Росія не потягне нової гонки озброєнь. І третє: демократія здатна перемогти в цій битві, і її перемога потрібна не лише нашій державі, а кожній нації, усьому світу". В. Зеленський проінформував про ситуацію на фронті та відзначив,*

що Росія, яка "самостійно не справляється з цією війною", звертається за допомогою та озброєнням до Ірану та Північної Кореї й намагається розпалити конфлікти в світі й перетворювати їх на повномасштабні трагедії. Президент України закликав "тиснути ще потужніше, щоб агресор слабшав швидше й не встигав адаптуватися до нашого тиску", та акцентував на важливості надання допомоги Україні задля того, щоб не дати Росії повторити тактику минулорічної зими, коли вона "хотіла перетворити на зброю проти нас, знищуючи наші електростанції та мережу постачання". Глава держави вказав на необхідність посилення протиповітряної оборони задля захисту українського неба, що означатиме, що "російська авіація не зможе наблизитися до наших рубежів, а отже, це подолає проблему російських керованих авіабомб". Також В. Зеленський назвав важливою проблемою налагодження експорту українського зерна та висловив переконання, що допомога Україні в боротьбі з агресором "не лише наблизить справедливе завершення війни для нас, але й триматиме війну якнайдалі від вас, від ваших кордонів і ваших союзників – Альянсу". Текст: <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=25516>

22. **Ігнатова І. "Не вистачить боєприпасів": у НАТО вважають, що РФ не готова до наступу цього року** [Електронний ресурс] / Ірина Ігнатова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 11 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що в НАТО вважають, що до кінця 2023 р. РФ не зможе провести суттєву наступальну операцію, тому що її ВПК не здатний задовольнити потреби воєнного часу. Про це повідомила "Європейська правда" з посиланням на заяву високопосадовця НАТО на зустрічі голів оборонних відомств країн Альянсу в Брюсселі.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598594-ne-vistachit-boyepripasiv-u-nato-vvazhayut-sho-rf-ne-gotova-do-nastupu-cogo-roku>

23. **Ігнатова І. "Сталін був зрадником": Рамзан Кадіров звинуватив "батька народів" у виселенні чеченців** [Електронний ресурс] / Ірина Ігнатова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані.

Йдеться про те, що глава Чечні Рамзан Кадіров розкритикував колишнього лідера Радянського Союзу Йосипа Сталіна. У вітальній промові на заході на честь 205-річчя Грозного, Кадіров назвав Сталіна "зрадником". Виступ чеченського лідера опубліковано в телеграм-каналі ДТРК "Вайнах". Він сказав, що за часів Сталіна в Чечні нікому було взяти на себе відповідальність за республіку і народ, а на сьогоднішній день є ціла команда, яка ухвалює колективні та відповідальні рішення. Наголошено, що критика сталінських репресій щодо чеченців — одна з улюблених тем Кадірова. У 2017 р. він заявив, що лідер СРСР хотів знищити чеченський народ і "стерти пам'ять про нього з лиця землі". Кадіров заявив, що "проклятий Сталін" вчинив "кричущий злочин і жахливий геноцид" щодо чеченського та інгушського народів. Текст: <https://focus.ua/uk/world/598604-stalin-buv-zradnikom-ramzan-kadirov-zvinuvativ-batka-narodiv-u-viselenni-chechenciv>

24. **Кальниченко А. Битва за Авдіївку: РФ за допомогою піхоти хоче домогтися хоч якогось успіху, — DeepState (мапа) [Електронний ресурс] / Артем Кальниченко // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 12 жовт. — Електрон. дані. Йдеться про те, що авангард російського угруповання, яке наступає на Авдіївку, 11 жовтня зміг дістатися до села Северне. На околицях населеного пункту помічено одну одиницю військової техніки та колону піхоти ворога. Про це повідомили на Telegram-каналі моніторингової спільноти DeepState. Експерти зазначили, що за такої кількості залученої техніки та особового складу ворог у будь-якому разі матиме певні просування. Наразі ЗС РФ коштам переваги в живій силі намагаються досягти бодай якогось стратегічного успіху, однак поки що підстав для цього немає. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598613-bitva-za-avdiyivku-rf-za-dopomogoyu-pihoti-hoche-domogtisia-hoch-yakogos-uspihu-deepstate-mapa>**

25. **Кальниченко А. Збила ППО України: російські дрони впали в Румунії "випадково", — міноборони країни [Електронний ресурс] / Артем Кальниченко // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 12 жовт. — Електрон. дані. Йдеться про те, що в Міноборони Румунії заявили, що ППО України збила**

російські безпілотники і вони впали на території країни "випадково". Як розповів міністр Анджел Тилвар 11 жовтня, виступаючи перед парламентом, БПЛА *Shahed-136/131*, які впали на румунській території, увійшли в "неконтрольований рух" і "випадково" проникли в країну. За його словами, отримана інформація дає змогу зробити висновок, що БПЛА були вражені ППО України під час атаки на порт Ізмаїл. Він заявив, що територія Румунії не була метою російських військ. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598606-sbila-pvo-ukrainy-rossiyskie-drony-upali-v-rumynii-sluchayno-minoborony-strany>

26. **Кальниченко А. ЗС РФ атакували Україну десятками *Shahed*: є влучання в житлові будинки, подробиці** [Електронний ресурс] / Артем Кальниченко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що в ніч на 12 жовтня сили ППО України знищили 28 дронів-камікадзе «Shahed», запущених ЗС РФ із території окупованого Криму та Белгородської області РФ. Загалом зафіксовано пуски 33 "шахедів". Ворожі БпЛА летіли в різних напрямках, тож протиповітряна оборона працювала щонайменше в шести областях України.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598617-vs-rf-atakovali-ukrainu-desyatkami-shahed-est-popadaniya-v-zhilye-doma-podrobnosti-foto>

27. **Кальниченко А. ЗС РФ вчаться воювати й активно використовують нові тактики на Донбасі, — ISW** [Електронний ресурс] / Артем Кальниченко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що, за інформацією аналітиків Інституту вивчення війни (ISW), російські війська вчаться використовувати нові тактики в межах наступальних дій на Донбасі. У звіті від 11 жовтня йдеться про те, що, за повідомленнями пропагандистів, ЗС РФ під час наступу на Авдіївку приділяють велику увагу контрбатареїній боротьбі, а також активно використовують засоби радіоелектронної боротьби, проводять ретельну артилерійську підготовку поля бою і демонструють чітку взаємодію між командуванням, розвідкою і штурмовими групами.* Текст:

<https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598614-zs-rf-vchatsya-voyuvati-j-aktivno-vikoristovuyut-novi-taktiki-na-donbasi-isw>

28. **Кальниченко А. "Ми не запрошували росіян": бійці штурмових бригад розповіли про жорстокі бої на Донбасі** [Електронний ресурс] / Артем Кальниченко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що штурмовим бригадам ЗСУ завжди доручають найнебезпечніші та найризикованіші завдання. На сході України російські війська продовжують атакувати українські сили всіма видами зброї. Як розповів 45-річний командир підрозділу 95-ої десантно-штурмової бригади (ДШБ) Євген, ЗС РФ використовують майже всю "номенклатуру" своїх озброєнь для атаки: від ручних гранат до 500-кілограмових бомб, що скидаються з літаків.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598612-mi-ne-zaproshuvali-rosiyan-bijci-shturmovih-brigad-rozpovili-pro-zhorstoki-boyi-na-donbasi>

29. **Кальниченко А. Падіння БПЛА в Белгороді: з-під завалів витягли загиблих, нові подробиці** [Електронний ресурс] / Артем Кальниченко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що внаслідок падіння БПЛА в російському Белгороді на житловий будинок загинули дві людини. За словами губернатора Белгородської області В. Гладкова у Telegram, під завалами будинку витягли тіла чоловіка і жінки. Припускають, що також там може перебувати дитина. Співробітники МНС Росії продовжують рятувальну операцію. За словами Гладкова, стан двох госпіталізованих постраждалих оцінюють як тяжкий.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598610-padinnya-bpla-v-byelgorodi-z-pid-zavaliv-vityagli-zagiblih-novi-podrobici>

30. **Кальниченко А. Почалася пожежа, є постраждалі: ППО РФ збила дрон біля Белгорода, — губернатор** [Електронний ресурс] / Артем Кальниченко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що ввечері 11 жовтня в Белгородській області РФ система ППО збила безпілотною, унаслідок чого почалася пожежа і постраждали*

двоє людей. Про це повідомив губернатор області В. Гладков у себе в Telegram. За його словами, дрон був збитий на підльоті до Белгорода. У Міноборони РФ звинуватили в атаці Україну, заявивши, що наліт було здійснено приблизно о 23:50 11 жовтня. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598608-pochalasya-pozhezha-ye-postrazhdali-ppo-rf-zbila-dron-bilya-byelgoroda-gubernator-video>

31. **Кальниченко А. Путін і ХАМАС схожі: Джо Байден розповів американцям про війну в Україні та Ізраїлі** [Електронний ресурс] / Артем Кальниченко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що в ніч на 20 жовтня Президент США Джо Байден звернувся до американців щодо війни в Україні та Ізраїлі. Його звернення опубліковано на каналі Білого дому на YouTube. За словами американського лідера, президент РФ В. Путін і терористи з організації ХАМАС несуть різні загрози, однак у них є щось схоже — вони хочуть знищити сусідні демократії. Байден зазначив, що ХАМАС хоче знищити державу Ізраїль, прикриваючись мирними жителями Сектора Газа. Водночас Путін відмовляє Україні в праві на існування. Президент США заявив, що необхідно зробити все, щоб Україна та Ізраїль домоглися успіху в цій боротьбі. Адже якщо терористів не зупинити, то їхні апетити будуть тільки зростати.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600394-putin-i-hamas-pohozhi-dzho-bayden-rasskazal-amerikancam-o-voyne-v-ukraine-i-izraile>

32. **Катишев К. Підлив Каховської ГЕС: збитки сягнули \$14 млрд** [Електронний ресурс] / К. Катишев // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 17 жовт. — Електрон. дані. *Зазначено, що в результаті знищення російськими агресорами греблі Каховської гідроелектростанції (ГЕС) Україні було завдано збитків на загальну суму майже 14 млрд доларів: пряма шкода інфраструктурі й активам становить 2,79 млрд доларів, а розмір збитків перевищує 11 млрд доларів. При цьому тривалий вплив на довкілля є найбільшою проблемою, а прямі ушкодження інфраструктури й активів були найбільшими в енергетичному та житловому секторах.* Текст:

<https://ua.korrespondent.net/ukraine/4632347-pidryv-kakhovskoi-hes-zbytky-siahnuly-14-mlrd>

33. **Катишев К. Україна буде три рівні захисту енергооб'єктів** [Електронний ресурс] / К. Катишев // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *За словами голови Укренерго Володимира Кудрицького, у поточному році енергетичні об'єкти матимуть три рівні захисту на випадок російських атак ракетами та дронами. Він запевнив, що захист енергооб'єктів буде рівномірний по всій країні, бо він робиться всюди, де є технічна можливість його робити.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4631144-ukraina-buduie-try-rivni-zakhystu-enerhoobiektiv>

34. **Коваленко С. Країні-агресору не місце в Раді ООН з прав людини** [Електронний ресурс] / Сергій Коваленко // Голос України. – 2023. – 11 жовт. [№ 204]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що Уповноважений Верховної Ради України (ВР України) з прав людини Дмитро Лубінець виступив на 41-му засіданні 54-ої чергової сесії Ради з прав людини ООН, на якій обговорювали останній звіт Моніторингової місії ООН з прав людини. Він нагадав про нові дані щодо теракту в Оленівці, які оприлюднено у свіжому звіті ООН про права людини в Україні. Д. Лубінець наголосив, що РФ, продовжуючи криваву війну в Україні, демонструє свій підхід до прав людини. «Він полягає у замилюванні очей світової спільноти своєю ілюзорною «величчю», спонуканні до «миру» ядерним та енергетичним шантажем, створенням екологічних катастроф та зернової кризи», — сказав він і додав, що РФ продовжує чинити звірства на українській землі, скидати авіабомби на мирні міста та села, бомбити школи та лікарні, вивозити українських дітей, викрадати цивільних. Зазначено, що РФ намагається повернутися до Ради ООН з прав людини після того, як у квітні минулого року країну-агресора було виключено з цього провідного правозахисного органа ООН.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374286>

35. **Ковальова А. "Активна оборона": Путін хоче знизити очікування росіян, що приховати невдачі під Авдіївкою, — ISW** [Електронний ресурс] / Анастасія Ковальова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що експерти Інституту вивчення війни (ISW) звернули увагу на зміну риторики серед росіян щодо наступу окупантів на Авдіївку. Вони зазначають, що загарбники "знижують очікування" щодо просування ЗС РФ. Зазначено, що в інтерв'ю російському державному телебаченню Путін заявив, що російські війська ведуть "активну оборону" на Авдіївському, Куп'янському та Запорізькому напрямках. На думку експертів, опис Путіним російських військових дій у районі Авдіївки як "активної оборони" замість "активних бойових дій" може бути спробою знизити очікування щодо масштабного просування російських військ.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599311-aktivnaya-oborona-putin-hochet-snizit-ozhidaniya-rossiyan-chto-skryt-neudachi-pod-avdeevkoy-isw>

36. **Ковальова А. "Загадково зникають": у боях за Роботине пропадають цілі полки ЗС РФ, — ЗМІ** [Електронний ресурс] / Анастасія Ковальова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що родичі російських військових активно намагаються знайти своїх близьких, яких командування відправило на Запорізький напрям. Протягом уже п'яти місяців росіяни висловлюють занепокоєння тим, що в районі Работино пропадають їхні близькі, які беруть участь у бойових діях проти України. Про це повідомило російське медіа "Astra". За даними джерела, з такою проблемою особливо зіткнулися родичі військових ЗС РФ 70-го мотострілецького полку.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599307-zagadochno-ischezayut-v-boyah-za-rabotino-propadayut-celye-polki-vs-rf-smi-video>

37. **Ковальова А. "Йдуть важкі бої": ЗС РФ відновили штурмові дії під Сватовим, – DeepState** [Електронний ресурс] / Анастасія Ковальова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Збройні сили України (ЗСУ) продовжують чинити гідний опір ворогу. Так, бої*

активізувалися на Запорізькому та Сватівському напрямках. Про це повідомив Telegram-канал моніторингової спільноти DeepState. За даними джерела, на Біломосковському, Сіверському, Белгородському, Бердянському і Таврійському напрямках змін в обстановці не зафіксовано. На Сватівському напрямку біля Лиману Першого та Орлянки тривають важкі бої. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599313-mobilizaciya-v-ukraine-mozhno-li-vesti-videosemku-rabotnikov-tck>

38. **Ковальова А. "Неймовірна сила духу": боєць розповів, у яких спецопераціях ГУР бере участь особисто Буданов** [Електронний ресурс] / Анастасія Ковальова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що спецпризначенців із Головного управління розвідки часто направляють на місії, де вони змушені стикатися зі значною чисельною перевагою ворога. У деяких із цих операцій їхнім керівником є сам Кирило Буданов. Про це розповів командир групи ПЗРК спецпідрозділу "Артан" Олександр "Лютий" в інтерв'ю виданню "РБК-Україна". Згідно з його словами, Кирило Буданов буквально, всього лише за допомогою особистої розмови і переговорів по рації, зміг переконати 19 росіян здатися в полон.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599339-neveroyatnaya-sila-duha-boec-rasskazal-v-kakih-specoperaciyah-gur-uchastvuet-lichno-budanov>

39. **Ковальова А. Передав привіт командирам: Путін приїхав у штаб ЗС РФ у Ростові-на-Дону (відео)** [Електронний ресурс] / Анастасія Ковальова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що російський президент В. Путін відвідав штаб Південного військового округу в Ростові-на-Дону, де йому доповіли про перебіг так званої "СВО". Про це повідомив пресекретар президента Д. Пєсков у коментарі російському виданню ТАСС. За словами Пєскова, про ситуацію на фронті Путіну доповів начальник Генштабу ЗС РФ В. Герасимов. Як видно на опублікованих кадрах, Путін прилетів до Ростова-на-Дону вже затемна. З літака він пересів у машину, на якій, імовірно, і*

дістався до штабу. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600414-peredal-privet-komandiram-putin-priehal-v-shtab-vs-rf-v-rostove-na-donu-video>

40. **Ковальова А. У Мелітополі прогрімилі вибухи: ”прилетіло” у військову базу росіян, — Федоров** [Електронний ресурс] / Анастасія Ковальова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що в ніч на 20 жовтня в тимчасово окупованому Мелітополі було чути вибухи. Про це повідомив мер міста Іван Федоров у Telegram: ”Неспокійна ніч для окупантів Мелітополя. Після опівночі за містом прогрімало кілька вибухів”. Він також зазначив, що найпотужнішою укріпленою зоною є район Авіамістечка, де окупаційні сили організували свою військову базу на захопленому аеродромі. Також, за словами Федорова, жителі чули гул техніки.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600404-v-melitopole-progremeli-vzryvy-priletelo-v-voennuyu-bazu-rossiyan-fedorov-karta>

41. **Ковальчук А. Удари по аеродромах у Бердянську та Луганську: ворог обговорює великі втрати, – ГУР (відео)** [Електронний ресурс] / Анастасія Ковальчук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що російські військові у розмовах між собою та з родичами констатують великі втрати після удару Сил оборони України ракетами ATACMS по аеродромах у тимчасово окупованих Бердянську та Луганську. Вони розповідають про велику кількість пошкодженої техніки, особового складу та критикують своє командування. Про це 19 жовтня розповів представник Головного управління розвідки Міноборони України (ГУР МО України) Андрій Юсов у ефірі телемарафону ”Єдині новини”. А. Юсов зазначив, що українські спецслужби мають перехоплені розмови противника.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600406-udari-po-aerodromah-u-berdyansku-ta-lugansku-vorog-obgovoryuye-veliki-vtrati-gur-video>

42. **Ковальчук Т. ”Гарно горить”: українські військові збили російський гелікоптер Мі-8 (відео)** [Електронний ресурс] / Тетяна Ковальчук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Українські Сили оборони збили російський багатоцільовий гвинтокрил Мі-*

8. Про це у 15 жовтня повідомив командувач Сухопутних військ генерал-полковник Олександр Сирський. Генерал подякував військовослужбовцям 25-ої окремої повітрянодесантної бригади за "чудову роботу": "Гарно горить. Молодці, воїни". Знищення російського гелікоптера Мі-8 також підтвердило Командування Десантно-штурмових військ Збройних сил України (ЗСУ). Відомство зазначило, що бійці поцілили у ворожу авіацію у момент, коли вона виконувала бойове завдання. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599321-garno-gorit-ukrajinski-viyskovi-zbili-rosiyskiy-gelikopter-mi-8-video>

43. **Ковальчук Т. "Жителі Росії не потрібні": окупанти заселяють Маріуполь гастарбайтерами** [Електронний ресурс] / Тетяна Ковальчук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що президент "Маріупольського телебачення" Микола Осиченко вважає, що для окупаційної влади жителі Маріуполя потрібні були тільки для зйомок російських пропагандистських сюжетів. Про це 15 жовтня він заявив в ефірі телеканалу "FREEDOM". За його словами, маріупольці, починаючи з 24 лютого 2022 року, були для пропагандистів російськомовними жителями України, яких "звільняють". Наголошено, що для росіян Маріуполь — це "тилове курортне місто". Вони туди їдуть, бо думають, що їм там буде дуже добре, там будуть "ню Васьки".* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599314-zhiteli-rossii-ne-nuzhny-okkupanty-zaselyayut-mariupol-gastarbayterami-video>

44. **Ковальчук Т. ЗС РФ відновили наступ на Авдіївку та втратили понад 50 танків, — Генштаб (відео)** [Електронний ресурс] / Тетяна Ковальчук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що ЗС РФ відновили наступ на Авдіївку, а також ведуть бойові дії на Куп'янському напрямку. За словами речника Генерального штабу Збройних Сил України (ЗСУ) Андрія Ковальова в ефірі телемарафону "Єдині новини", українські воїни стійко тримають оборону. У районі Авдіївки Сили оборони знищили понад 50 танків та 100 одиниць броньованої техніки противники.*

Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600425-zs-rf-vidnovili-nastup-na-avdiivku-ta-vtratili-ponad-50-tankiv-genshtab-video>

45. **Ковальчук Т. ЗС РФ скаржаться на брак зброї та некомпетентних командирів на фронті, — ISW** [Електронний ресурс] / Тетяна Ковальчук // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що російські військовослужбовці дедалі частіше стали скаржитися на брак зброї та некомпетентних командирів ЗС РФ, які керують операціями на фронті. Про це йдеться у звіті Інституту вивчення війни (ISW) від 15 жовтня. Зокрема, аналітики цитують командира російського окупаційного батальйону "Восток" Олександра Ходаковського, який розкритикував військове керівництво збройних сил РФ і розповів про брак боєприпасів на фронті.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599310-vs-rf-zhaluyutsya-na-nehvatku-oruzhiya-i-nekompetentnyh-komandirov-na-fronte-isw>

46. **Ковальчук Т. Окремі ІПСО: розвідка пояснила, як РФ використовує ситуацію в Ізраїлі проти України** [Електронний ресурс] / Тетяна Ковальчук // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Москва намагається використати ситуацію в Ізраїлі, де йдуть активні бойові дії. На міжнародному рівні РФ проводить інформаційно-психологічні операції, спрямовані проти України. Про це 15 жовтня повідомив представник Головного управління розвідки Міністерства оборони України (ГУР МО України) Андрій Юсов в ефірі каналу "Ми Україна". За його словами, з'являються підтвердження взаємодії Кремля й терористичної організації ХАМАС. При цьому передавання трофейної зброї, яка зрештою опинилась в руках бойовиків, "відбулася раніше терористичних атак в Ізраїлі", зазначив співробітник ГУР.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599338-okremi-ipso-rozvidka-poyasnila-yak-rf-vikoristovuye-situaciyu-v-izrajili-proti-ukrajini-video>

47. **Ковальчук Т. "Росіяни здулися": в адміністрації Авдіївки розповіли, як ЗС РФ ведуть штурми міста** [Електронний ресурс] / Тетяна Ковальчук // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться*

про те, що начальник Авдіївської міської військової адміністрації Віталій Барабаш заявив, що Авдіївка залишається під контролем Сил оборони України. Армія РФ на цій ділянці фронту з наступу перейшла в оборону. Про це він розповів 16 жовтня в ефірі телеканала "FREEDOM". За його словами, за останні дві доби істотно знизилася і кількість обстрілів Авдіївки та прилеглої території. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599352-rossiyane-sdulis-v-administracii-avdeevki-rasskazali-kak-vs-rf-vedut-shturmy-goroda-video>

48. **Корсунський С. Як нам перемогти російську брехню й самим не стати Росією** [Електронний ресурс] / Сергій Корсунський // Дзеркало тижня. – 2023. – 10 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що чим довше триває війна, очевиднішим стає банкрутство російської політичної думки. Прагнучи сформулювати хоч якусь, нехай жалюгідну, але ідеологію, або щонайменше виразну політичну концепцію як виправдання воєнних злочинів і злочинів проти людяності, Дугін, Караганов, Лук'янов, Тренін і К° ходять по колу. Тепер от Дугін оголосив Z шкідливим символом, хоча незабаром уже 600 днів як усе пропутінське населення дуже ним пишається. Пошук усе нових пояснень тому, що відбувається, стає дедалі сміховиннішим. Тепер вони воюють за «Святу Русь».* Текст: <https://zn.ua/ukr/WORLD/jak-nam-peremohti-rosijsku-brekhnju-j-samim-ne-stati-rosijeju.html>

49. **Кушнір Б. Тінь москви** [Електронний ресурс] / Богдан Кушнір // Голос України. – 2023. – 11 жовт. [№ 204]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що полковник британської армії у відставці Річард Кемп опублікував колонку на ізраїльському сайті «Едіот ахронот» під заголовком «Сили, які підштовхували ХАМАС до атаки, перебувають у москві». Зазначено, що він у 2003 р. командував британським контингентом в Афганістані, служив в об'єднаному розвідувальному комітеті. «Не бажаючи вступати в боротьбу безпосередньо з НАТО, путін натомість розпалює конфлікти між Азербайджаном і Вірменією, Сербією і Косово, у Західній Африці, а тепер в*

Ізраїлі», — пише Річард Кемп. Він згадує про численні візити до Москви лідерів ХАМАС з початку війни в Україні, їхні зустрічі з високопосадовцями, в тому числі з міністром закордонних справ Сергієм Лавровим. У березні Москву відвідала делегація терористів «Ісламського джихаду» із Гази на чолі з Зіядом аль-Нахалахом. Бажаними гостями Кремля були й лідери ліванської «Хезболли». Річард Кемп на основі відкритих джерел доходить висновку, що РФ використовує атаку терористів ХАМАС на Ізраїль, щоб відвернути увагу США та союзників від війни в Україні. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374270>

50. **Літвин І. Генштаб озвучив ситуацію на фронті** [Електронний ресурс] / І. Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. — 2023. — 18 жовт. — Електрон. дані. Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 602-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що авіація Сил оборони України завдала 15 ударів по районах зосередження особового складу, озброєння та військової техніки, а також трьох ударів по зенітно-ракетних комплексах (ЗРК) армії РФ. На фронті протягом доби відбулося 64 бойових зіткнення; війська РФ завдали 11 ракетних і 46 авіаційних ударів, здійснили понад 30 обстрілів із реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) по позиціях наших військ і населених пунктах. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4632839-henshtab-ozvuchyv-sytuatsiui-na-fronti>

51. **Літвин І. Генштаб озвучив успіхи ЗСУ на фронті** [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. — 2023. — 20 жовт. — Електрон. дані. Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 604-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що авіація Сил оборони України завдала семи ударів по районах зосередження особового складу, озброєння та військової техніки, а також чотирьох ударів по зенітно-ракетних комплексах (ЗРК) армії РФ.

На фронті протягом доби відбулося 77 бойових зіткнень; війська РФ завдали п'яťох ракетних і 33 авіаційних ударів, здійснили 32 обстріли із реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) по позиціях наших військ і населених пунктах. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4633515-henshtab-ozvuchyv-uspikhy-zsu-na-fronti>

52. Мельник Р. СБУ викрила РПЦ на створенні у своїх церквах «православних ПВК» для війни проти України [Електронний ресурс] / Роман Мельник // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 19 жовт. – Електрон. дані. За повідомленням пресслужби Служби безпеки України (СБУ), СБУ викрила керівництво РПЦ на створенні власних приватних військових компаній (ПВК) на території РФ для підготовки найманців для війни проти України. За даними слідства, за вказівками московського патріархату (МП) згадані ПВК займаються вербуванням і бойовою підготовкою найманців для війни проти України. У стінах релігійної установи, за даними слідства, представники згаданої ПВК вербують парафіян, аби далі включити їх до складу окупаційних угруповань РФ та відправити на передову. Після зарахування найманців до лав ПВК московської церкви вони проходять курс військово-тактичної та вогневої підготовки під керівництвом інструкторів із російських спецслужб. Встановлено, що фінансування таких ПВК здійснюють представники російських фінансово-промислових груп, наближених до Путіна. Гроші надходять на рахунки РПЦ у вигляді благодійних внесків і пожертв на «будівництво» храмів. Зазначено, що СБУ проводить комплексні заходи для встановлення всіх обставин викритих злочинів та притягнення винних до відповідальності. Текст: <https://detector.media/infospace/article/218292/2023-10-19-sbu-vykryla-rpts-na-stvorenni-u-svoikh-tserkvakh-pravoslavnykh-pvk-dlya-viyny-proty-ukrainy/>

53. Мельник Р. Українську мову у школах Криму не вивчають навіть факультативно [Електронний ресурс] / Роман Мельник // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 11 жовт. – Електрон. дані. За повідомленням

Постійного представництва Президента України в Автономній Республіці Крим (АРК), російські загарбники послідовно витісняють українську мову із системи освіти в тимчасово окупованому Криму. «У школах окупованого Криму вивчення української мови не пропонують вже навіть факультативно, як це було в минулі роки окупації», — йдеться у повідомленні. Як інформує Представництво, попри те, що українська та кримськотатарська разом із російською оголошені окупантами в Криму державними мовами, «їх послідовно вичавлюють із системи освіти півострова». Текст: <https://detector.media/infospace/article/217944/2023-10-11-ukrainsku-movu-u-shkolakh-krymu-ne-vyvchayut-navit-fakultatyvno/>

54. **Мухін М. Київ відкупився: експерт розповів про особливості ракетних атак РФ восени** [Електронний ресурс] / Максим Мухін // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що особливістю осінньо-зимової ракетної атаки РФ на Україну може стати потужна інформаційно-пропагандистська кампанія. Про це розповів військовий експерт Іван Ступак. Він припускає, що, скоріш за все, основний акцент ракетних ударів буде направлено на прифронтові області – Одеську, Миколаївську, Дніпропетровську та Запорізьку. Плюс прикордонні – Харківська, Сумська, Чернігівська, тут будуть обстріли з мінометів та реактивної артилерії. Головна ціль – викликати соціально-політичне напруження в країні, створити думку, що Київ відкупився і його захищають. Хоча, не треба виключати, що й столиці теж дістанеться.* Текст: <https://focus.ua/uk/politics/599349-kijiv-vidkupivsya-ekspert-rozpoviv-pro-osoblivosti-raketnih-atak-rf-voseni>

55. **Носальська І. Атака "з Ненацька": чи змінять АТАСМС хід російсько-української війни** [Електронний ресурс] / Ірина Носальська // Korrespondent.net : [вебсайт]. — 2023. — 19 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Україна отримала і вперше застосувала американські далекобійні ракети «АТАСМС», чи змінить це "паритет" на фронті, про який говорить багато експертів, чому обрали аеродроми Луганська та Бердянська, а також*

- чи можемо отримати їх більші партії. Як зазначив майор запасу Збройних Сил України (ЗСУ) Олексій Гетьман, росіянам тепер потрібно буде відводити свої гвинтокрили та військові склади на відстань щонайменше до 200 км, тож ворог лишається можливості оперативно використовувати бойові гелікопери на лінії зіткнення. На думку багатьох фахівців, далекобійні ракети «ATACMS» не є ніяким Wunderwaffe (тобто, диво-зброєю - ред.), їх ефективність залежить, скоріше, від кількості одиниць такої зброї, отриманої Україною. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4633157-ataka-z-nenatska-chy-zminiati-ATACMS-khid-rosiisko-ukrainskoi-viiny>

56. **Носальська І. Імітація наступу. Чому росіяни безсилі під Авдіївкою та Куп'янськом** [Електронний ресурс] / Ірина Носальська // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 17 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що останнім часом окупаційна російська армія активізувалась на авдіївському та куп'янському напрямках, а також навіщо Москві Авдіївка, якою була там динаміка минулого тижня та як можуть розвиватися події далі. На думку майора Міністерства внутрішніх справ (МВС) та офіцера «Легіону Свободи» Максима Морозова, росіяни активізувалися на авдіївському напрямку саме зараз, бо місто є стратегічною, символічною й тактичною точкою: Авдіївка дев'ять років є форпостом української оборони і росіяни дев'ять років не можуть її захопити, для них це було б величезною перемогою. За словами військово-політичного експерта Олександра Коваленка, наступати російська армія може, але функціонала наступального у них немає.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4632416-imitatsiia-nastupu-chomu-rosiiany-bezsyli-pid-avdiivkoui-ta-kupianskom>

57. **Носальська І. Російський слід: кому вигідне зростання цін на нафту через війну в Ізраїлі** [Електронний ресурс] / Ірина Носальська // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 18 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що після загострення на Близькому Сході, викликаного звірячим нападом ХАМАСу на мирні поселення півдня Ізраїлю, світові ціни на нафту почали зростати. За словами політтехнолога Михайла Шейтельмана, ситуація*

могла розвиватися зовсім по-іншому, якби Ізраїль підписав договір із Саудівською Аравією, що могло статися буквально минулого тижня, і це б відкрило європейські ринки для Саудівської Аравії. Зазначено, що саме цього кремлівський диктатор В. Путін допустити не міг, бо Саудівська Аравія здатна видобувати нафти більше, ніж РФ, і це вже назавжди відрізало б РФ від Європи, тому він розв'язав цю війну і прагне, аби вона підігрівалася. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4632775-rosiiskyi-slid-komu-vyhidne-zrostannia-tsin-na-naftu-cherez-viinu-v-izraili>

58. **Носальська І. Ціль номер один: чи прискорять АТАСМС падіння Кримського мосту** [Електронний ресурс] / Ірина Носальська // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, скільки ще встоїть Керченський (Кримський) міст після отримання Україною американських далекобійних ракет «АТАСМС», у якому обсязі він нині використовується окупантами та наскільки принциповим для України є його знищення найближчим часом. Зазначено, що Керченський міст є життєво важливою ланкою у підтримці російської окупації Автономної республіки Крим (АР Крим) та російських сил на півдні України. Його використання у дійсності обмежене та дуже небезпечне, бо він є великою та вразливою спорудою, тож РФ для його захисту від атак українських спецслужб потрібно дуже багато сил і коштів. За словами військового експерта Олега Жданова, проти ракет «АТАСМС» у окупантів сьогодні немає ніяких засобів захисту.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4633474-tsil-nomer-odyn-chy-pryskoria-ATACMS-padinnia-krymskoho-mostu>

59. **Парламент ухвалив у першому читанні законопроект, який відкриває шлях до заборони в Україні УПЦ МП** [Електронний ресурс] // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 19 жовт. – Електрон. дані. Зазначено, що Верховна Рада України (ВР України) ухвалила у першому читанні законопроект щодо діяльності в Україні релігійних організацій. Про це повідомила народна депутатка з фракції «Європейська солідарність» Ірина Геращенко. Йдеться про проект Закону № 8371 «Про внесення змін до деяких

законів України щодо діяльності в Україні релігійних організацій», який Кабінет Міністрів України (КМ України) подав до парламенту ще у січні 2023 р. Законопроект передбачає заборону діяльності релігійних організацій, керівний центр яких розташований в державі, що здійснює збройну агресію проти України. Також ним вводиться норма, згідно з якою діяльність релігійної організації може бути припинена у судовому порядку за зверненням уповноваженого центрального органа влади. Текст: <https://detector.media/infospace/article/218285/2023-10-19-parlament-ukhvalyv-u-pershomu-chytanni-zakonoproiekt-yakyy-vidkryvaie-shlyakh-do-zaborony-v-ukraini-upts-mp/>

60. Пасова Т. Війна — серед найважливіших тем сесії Парламентської асамблеї Ради Європи [Електронний ресурс] / Тетяна Пасова // Голос України. – 2023. – 11 жовт. [№ 204]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що у Страсбурзі триває осіння сесія Парламентської асамблеї Ради Європи (ПАРЄ), у якій бере участь делегація Верховної Ради України (ВР України). Зазначено, що війна РФ проти України вкотре є одним із найважливіших питань, винесених на обговорення. Як повідомила голова делегації ВР України у ПАРЄ народна депутатка Марія Мезенцева, йдеться про водночас не менш важливі заходи, які проводяться на полях осінньої сесії ПАРЄ та присвячені війні РФ проти України. Зокрема, у Палаці Європи відкрили виставку «Uprooted Children» («Вирвані діти») з історіями та малюнками дітей, яких вдалося повернути додому. «Питання депортації росією українських дітей знову гостро стоїть на порядку денному», — зазначила вона, додавши, що в день відкриття виставки додому, на Херсонщину, повернулися дев'ять українських дітей, які були незаконно вивезені на територію росії. «Ця виставка — не лише про малюнки та історії дітей, які возз'єдналися зі своїми сім'ями. Це величезний біль, який ми відчуваємо в наших серцях за багато тисяч українців, що продовжують шукати своїх близьких», — розповіла М. Мезенцева. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374268>

61. **Пєнов В. ЗСУ просунулися на лівобережжі Херсонщини і чекають підкріплення, — ISW (карти боїв)** [Електронний ресурс] / Володимир Пєнов // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Сили оборони України просунулися вглиб окупованої території на лівобережжі Херсонської області. Про це йдеться у звіті американського Інституту вивчення війни (ISW), опублікованому 19 жовтня. Російські джерела продовжують обговорювати більші українські наземні операції на східному (лівому) березі Херсонської області 19 жовтня. Українські збройні сили, ймовірно, підтримують обмежену присутність у деяких районах лівого берега поблизу берегової лінії річки Дніпро та Антонівського залізничного мосту.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600402-zsu-prosunulisya-na-livoberezhzhi-hersonshini-i-chekayut-pidkriplennya-isw-karti-boyiv>

62. **Пєнов В. Обстріл України 16 жовтня: є прильоти й постраждали, пошкоджено енергооб'єкти** [Електронний ресурс] / Володимир Пєнов // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 16 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що під час обстрілу міст України в ніч на 16 жовтня в Полтавській області постраждали троє людей, а в Дніпропетровській області зафіксували руйнування. Про це повідомили голова Полтавської ОВА Філіп Пронін та голова Дніпропетровської ОВА Сергій Лисак. За інформацією Проніна, ЗС РФ атакували Полтавську область ракетами й дронами. Зокрема, вибухи було чути в Миргородському районі. Уламки ракет пошкодили кілька приватних будинків, унаслідок чого троє людей постраждали, серед них 10-річна дитина. Як повідомив голова ОВА С. Лисак, унаслідок нічного обстрілу в області є руйнування: "Зачепило газопровід і 4 лінії електропередач. Без світла залишилися майже півтори тисячі сімей".* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/599315-obstril-ukrayini-16-zhovtnya-ye-priloti-j-postrazhdali-poshkodzheno-energoobyekti-foto>

63. **Пєнов В. Просунулися вглиб: ЗСУ домоглися успіху біля Роботиного і Вербового, — аналітики (карти боїв)** [Електронний ресурс] /

Володимир Пенів // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що українські військові досягли значних успіхів у кількох напрямках, зокрема в районі Кліщіївки, Андріївки та Курдюмівки. Захисники також змогли просунутися вглиб російських оборонних ліній у напрямку Опитного та відкинути російські сили з позицій біля Вербового. Також на невизначеній фронтовій ділянці в Роботиному українські війська просунулися на 1,5 - 1,6 км вглиб російських оборонних рубежів. Такого висновку дійшли американські аналітики Інституту вивчення війни (ISW) у своєму звіті, опублікованому 19 жовтня.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/600399-prosunulisya-vglib-zsu-domoglisya-uspihu-bilya-rjbotinogo-i-verbovogo-analitiki-karti-boyiv>

64. **Подорожна В. Ресурси Української енергетичної біржі атакували хакери** [Електронний ресурс] / В. Подорожна // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 20 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Українська енергетична біржа (УЕБ) 20 жовтня зазнала однієї з наймасштабніших хакерських атак. Зазначено, що від початку повномасштабного вторгнення онлайн-ресурси УЕБ регулярно стають об'єктами кібератак, проте спеціалісти УЕБ подібні атаки вчасно виявляють та відбивають.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4633426-resursy-ukrainskoi-enerhetychnoi-birzhi-atakuvaly-khakery>

65. **Пустіва В. В СБУ повідомили про успіхи антитерористичного центру за 600 днів** [Електронний ресурс] / Валентина Пустіва // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 17 жовт. — Електрон. дані. *Зазначено, що з початку року антитерористичний центр (АТЦ) при Службі безпеки України (СБУ) скоординував 1,5 тис. спецоперацій у прифронтовій зоні і на передовій, результатом яких стали реальні затримання й викриття ворожих агентурних мереж, коригувальників та диверсійно-розвідувальних груп (ДРГ). За всіма викритими фактами тривають розслідування у межах 655 кримінальних проваджень, у тому числі за фактами державної зради, колабораціонізму та шпигунства на користь країни-агресора.* Текст:

<https://ua.korrespondent.net/ukraine/4632192-v-sbu-povidomyly-pro-uspikhy-antyterorystychnoho-tsentru-za-600-dniv>

66. **Пустіва В. За добу відбулося 43 бойові зіткнення - Генштаб** [Електронний ресурс] / Валентина Пустіва // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 14 жовт. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 598-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що авіація Сил оборони України завдала 12 ударів по районах зосередження особового складу, озброєння та військової техніки, а також двох ударів по зенітно-ракетних комплексах (ЗРК) армії РФ. На фронті протягом доби відбулося 43 бойових зіткнення; війська РФ завдали двох ракетних і 37 авіаційних ударів, здійснили 47 обстрілів із реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) по позиціях наших військ і населених пунктах.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4631600-za-dobu-vidbulosia-43-boiovi-zitknennia-henshtab>

67. **У Криму на місці мечеті почали зводити християнський храм** [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2023. – 18 жовт. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що у бухті Капсель біля мису Меганом на місці знесеної російською владою недобудованої будівлі мечеті розпочали зведення християнського храму. На інформаційному стенді йдеться, що «тут буде споруджено храм-каплицю ім. святого Великомученика Георгія Побідоносця на горі Меганом у м. Судаку». Початок робіт – вересень 2023 р., завершення – травень 2024 р. Заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Ільмі Умеров у коментарі Крим.Реалії назвав будівництво «відвертим цинізмом». Будівля мечеті, що зводилася раніше тут на кошти місцевих мусульман, була знесена влітку 2022 р.* Текст: https://risu.ua/u-krimu-na-misci-mecheti-pochali-zvoditi-hristiyanskij-hram_n143247

68. **У ПАРС продемонстрували свідчення про депортацію росією українських дітей** [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2023. – 13 жовт. (№ 41). — Електрон. дані. *Йдеться про спільний українсько-*

латвійський захід "Uprouted children. Як російська федерація депортує українських дітей та стирає їхню національну ідентичність", присвячений обговоренню злочинів, які вчиняє Росія, викрадаючи українських дітей. Президент Парламентської асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) Тіні Кокс зазначив, що "шокований жахливістю цього воєнного злочину", та зауваживши, що "Рада Європи співпрацює з українською владою, правозахисниками та громадськими організаціями щодо того, щоб усіма можливим шляхами повернути дітей до країни, до якої вони належать – до України. ", назвав одним із пріоритетів "розслідування цих злочинів, як воєнних та злочинів проти людяності". Своєю чергою, голова української делегації в ПАРЄ, народна депутатка Марія Мезенцева наголосила, що на цій проблемі слід постійно акцентувати увагу та закликала "проводити дискусії у парламентах, ухвалювати декларації, проводити національні розслідування, підтримувати зусилля України та поширювати правду". Представниця Уповноваженого Верховної Ради України (ВР України) з прав дитини Ірина Сулова оприлюднила статистичні дані щодо викрадених дітей та наголосила, що "міжнародна спільнота має рішуче протидіяти пропаганді та використанню дітей у військових діях, зупинити мілітаризацію та русифікацію освіти на тимчасово окупованих територіях". Національна програмна директорка "СОС Дитячі містечка" та голова правління "Української мережі за права дитини" Дар'я Касьянова акцентувала на темі захисту дітей, які досі проживають на тимчасово окупованих територіях (ТОТ), чії батьки або законні опікуни загинули або зникли безвісти внаслідок бойових дій, та відзначила, що оскільки евакуація цих дітей на безпечні території практично неможлива, Україна у відповідь на цю критичну проблему "наразі переглядає свою стратегію захисту дітей та піклування про них, вводячи нову категорію, спеціально призначену для незаконно переміщених і примусово вивезених дітей". Текст:

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=25518>

69. **Через теракт у Грозі зібрався Радбез ООН** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 11 жовт. [№ 204]. – Електрон. дані. *Як наголосив постійний представник Франції при Організації Об'єднаних Націй Ніколя де Рів'єр 9 жовтня під час засідання Ради Безпеки ООН, скликаного на запит України для обговорення наслідків російських обстрілів села Гроза та інших населених пунктів, обстріл Грози, як і інші злочини, вчинені РФ, не залишаться безкарними. Їх виконавці мусять відповідати за свої дії. Франція продовжить надавати сприяння українським судам та Міжнародному кримінальному суду, аби покласти край безкарності за такі злочини. «Постійно порушуючи міжнародне право, росія поглиблює свою ізоляцію. Україна ж схиляє до свого бачення справедливого й тривалого миру дедалі більше країн», — сказав Н. Рів'єр. Він зазначив: «На кону — майбутнє України, а також довіра до нашої організації та повага до принципів колективної безпеки, закріплених у Статуті ООН». Зазначено, що постійний представник України при ООН Сергій Кислиця наголосив, що єдиний спосіб зупинити російські атаки — позбавити РФ можливості нападати. Він нагадав, що внаслідок атаки на Грозу одна ракета поховала все село, бо в кожній хаті — одна труна, а в деяких — навіть три - п'ять. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374269>*

70. **Черкасець О. Комбат Віталій Баранов "Біба" заслуговує на звання Герой України – петиція** [Електронний ресурс] / Олена Черкасець // Україна молода. – 2023. – 13 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про зареєстровану на сайті Офісу Президента України (ОПУ) петицію із закликом до Президента України Володимира Зеленського присвоїти звання Герой України (посмертно) командир 206-го батальйону Територіальної Оборони "кіборгу" Віталію Баранову, який віддав своє життя в боротьбі проти російських окупантів на Донецькому напрямку. Зазначено, що за особисту мужність, сумлінне та бездоганне служіння Українському народові, зразкове виконання військового обов'язку нагороджений орденами Богдана*

Хмельницького III ступеня (10 жовтня 2015 року) і II ступеня (12 жовтня 2016 року). Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/188/178828/>

71. **Шараєвська О. Путін намагається підняти рейтинги: з чим пов'язана активізація ЗС РФ на східному фронті** [Електронний ресурс] / Олександра Шараєвська // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що військові РФ активізувалися на сході України, вони намагаються наступати на Авдіївському напрямку, де підрозділи Збройних сил України (ЗСУ) тримають оборону. Росії потрібні успіхи на фронті. Про це «24 Каналу» розповів генерал-лейтенант, військовий експерт, засновник благодійного фонду "Закриємо небо України" Ігор Романенко. Він зауважив, що наближаються президентські вибори в Росії, які відбудуться у березні 2024 р. Зараз російські пропагандисти інтенсивно обговорюють ситуацію в Україні, намагаючись знайти спосіб підвищити популярність В. Путіна завдяки успіхам в цьому питанні.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/598615-putin-namagayetsya-pidnyati-reytingi-z-chim-pov-yazana-aktivizaciya-zs-rf-na-shidnomu-fronti>

72. **Шатрова І. На зрадників чекає невідворотне покарання** [Електронний ресурс] / Ірина Шатрова // Голос України. – 2023. – 13 жовт. [№ 206]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що у Верховній Раді України (ВР України) працюють над законопроектом № 10136 щодо вдосконалення відповідальності за колабораційні злочини. Зауважено, що першим автором законопроекту є перший заступник голови Комітету ВР України з питань правоохоронної діяльності Андрій Осадчук. Документ насамперед має додатково впорядкувати прогалини в регулюванні відповідальності за різні типи колабораційної діяльності та збалансувати рівні покарання. Зауважено, що важливими новелами законопроекту є встановлення подовжених термінів погашення судимості для всіх осіб, засуджених за злочини проти основ національної безпеки, до яких, безумовно, належить і колабораційна діяльність. У законопроекті відсутнє покарання для громадянина України, який, перебуваючи на тимчасово окупованій території, вимушено отримав*

паспорт країни-агресора. «При цьому для всіх, хто пішов працювати на окупаційну адміністрацію чи вирішив підтримувати військо окупанта і паралельно з цим отримував російські паспорти, знайдуться інші частини Кримінального кодексу для отримання належного покарання. Важливо карати дійсно колаборантів», — пояснив народний депутат. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374328>

73. **Шевчук А. Авіація ЗСУ потужно вдарила по окупантах** [Електронний ресурс] / А. Шевчук // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 19 жовт. — Електрон. дані. Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 603-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що авіація Сил оборони України завдала 13 ударів по районах зосередження особового складу, озброєння та військової техніки, а також чотирьох ударів по зенітно-ракетних комплексах (ЗРК) армії РФ. На фронті протягом доби відбулося 70 бойових зіткнень; війська РФ завдали восьми ракетних і 48 авіаційних ударів, здійснили 24 обстріли із реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) по позиціях наших військ і населених пунктах. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4633208-aviatsiia-zsu-potuzhno-vdaryla-po-okupantakh>

74. **Шевчук А. Генштаб ЗСУ відзвітував про 600-й день війни** [Електронний ресурс] / А. Шевчук // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 16 жовт. — Електрон. дані. Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 600-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що авіація Сил оборони України завдала чотирьох ударів по районах зосередження особового складу, озброєння та військової техніки армії РФ. На фронті протягом доби відбулося 53 бойових зіткнення; війська РФ завдали шести ракетних і 39 авіаційних ударів, здійснили 16 обстрілів із реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) по позиціях наших військ і населених пунктах. Текст:

<https://ua.korrespondent.net/ukraine/4632079-henshtab-zsu-vidzvityuvav-pro-600-y-den-viiny>

75. **Шевчук А. Генштаб повідомив про ситуацію в гарячій точці** [Електронний ресурс] / А. Шевчук // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 11 жовт. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 595-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що авіація Сил оборони України завдала 12 ударів по районах зосередження особового складу, озброєння та військової техніки противника. На фронті протягом доби відбулося 72 бойових зіткнення; війська РФ завдали одного ракетного і 36 авіаційних ударів, здійснили 35 обстрілів із реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) по позиціях наших військ і населених пунктах.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4630815-henshtab-povidomyv-pro-sytuatsiui-v-hariachii-tochtsi>

76. **Шевчук А. Знищено російський винищувач Су-25 - Генштаб** [Електронний ресурс] / А. Шевчук // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 13 жовт. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 597-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що авіація Сил оборони України завдала 12 ударів по районах зосередження особового складу, озброєння та військової техніки, також було знищено російський винищувач Су-25 та безпілотний літальний апарат (БПЛА) оперативно-тактичного рівня «Орлан-10». На фронті протягом доби відбулося 68 бойових зіткнень; війська РФ завдали двох ракетних і 39 авіаційних ударів, здійснили 24 обстріли із реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) по позиціях наших військ і населених пунктах.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4631477-znyshcheno-rosiiskyi-vynyschuvach-su-25-henshtab>

77. **Шевчук А. ЗСУ потужно вдарили по російських загарбниках** [Електронний ресурс] / А. Шевчук // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 596-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що авіація Сил оборони України завдала 12 ударів по районах зосередження особового складу, озброєння та військової техніки, а також два удари по зенітно-ракетних комплексах (ЗРК) армії РФ. На фронті протягом доби відбулося 55 бойових зіткнень; війська РФ завдали двох ракетних і 55 авіаційних ударів, здійснили 20 обстрілів із реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) по позиціях наших військ і населених пунктах.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4631152-rf-namahaietsia-vidnovyty-pozytsii-bilia-robotynoho>

78. **Шевчук А. У Генштабі назвали "найгарячіші" точки на фронті** [Електронний ресурс] / А. Шевчук // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 17 жовт. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на вечір 601-ої доби героїчного протистояння Української нації російському воєнному вторгненню. Зазначено, що авіація Сил оборони України завдала 15 ударів по районах зосередження особового складу, озброєння та військової техніки, а також трьох ударів по зенітно-ракетних комплексах (ЗРК) армії РФ. На фронті протягом доби відбулося 56 бойових зіткнень; війська РФ завдали трьох ракетних і 34 авіаційних ударів, здійснили шість обстрілів із реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) по позиціях наших військ і населених пунктах.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4632474-u-henshtabi-nazvaly-naihariachishi-tochky-na-fronti>

79. **Шипуля В. Путін поїхав до Китаю: що це дасть Кремлю** [Електронний ресурс] / Валерія Шипуля // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 18 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що 17 жовтня В. Путін прибув до Пекіна для участі в 3-му Міжнародному форумі «Один пояс, один шлях»,*

спрямованому на розбудову інфраструктури та розширення глобального впливу Китаю, який зібрав представників 130 країн. У межах заходу президент РФ провів переговори з главою Китайської народної республіки (КНР) Сі Цзіньпіном. За словами політолога В. Волі, головний сенс візиту Путіна до Китаю — пошук можливості утримати стабільність російської фінансової системи, саме тому до Китаю також полетіли міністр фінансів та голова Центробанку плюс велика економічна бізнесова делегація. На думку експертів, китайські інвестиції у російську економіку для України дадуться взнаки безмежними російськими спроможностями вести війну. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4632783-putin-poikhav-do-kytau-scho-tse-dast-kremlui>

80. **Шипуля В. Українська зброя в руках ХАМАС: росіяни склепали новий фейк** [Електронний ресурс] / Валерія Шипуля // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 11 жовт. — Електрон. дані. За даними Управління стратегічних комунікацій Збройних Сил України (ЗСУ), російські пропагандисти використовують трагедію в Ізраїлі для продукування фейків проти України: начебто у бойовиків ХАМАСу знайшли українську зброю. За словами представника Головного управління розвідки Міністерства оборони України (ГУР МО України) Андрія Юсова, бойовики ХАМАСу під час вторгнення в Ізраїль використовують стрілецьку зброю, яка була захоплена росіянами на війні в Україні; такі випадки вже зафіксовано, але йдеться про невеликі обсяги цієї зброї. Він наголосив, що «Росія є збройним контрабандистом у світі і намагається реалізувати інформаційно-психологічну операцію (ІПСО) проти України на міжнародній арені, звинуватити нас в різноманітних речах і спробувати послабити підтримку з боку наших партнерів і союзників». У Центрі протидії дезінформації наголосили, що російська ІПСО не вплине на відносини України з Ізраїлем та західними партнерами, адже українська влада підтримує тісний діалог із міжнародними партнерами в контексті передачі зброї та забезпечення ефективної системи моніторингу її використання. Текст:

<https://ua.korrespondent.net/articles/4630749-ukrainska-zbroia-v-rukakh-khamas-rosiiany-sklepaly-novyi-feik>

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

81. Власенко С. І. Подолання російського колоніального минулого в публічному просторі України як складова політики національної пам'яті під час повномасштабної війни [Електронний ресурс] / С. І. Власенко // Публіч. упр. і адміністрування в Україні. – 2023. – Вип. 35. – С. 23-29. *Зазначено, що подолання російського колоніального минулого є важливою складовою публічної політики національної пам'яті в Україні під час повномасштабної війни, розв'язаної РФ 24 лютого 2022 р. Проаналізовано нормативно-правову базу, що регламентує процеси деколонізації, дерусифікації та декомунізації в Україні. Досліджено етапи реалізації публічної політики національної пам'яті у цьому напрямі. Відстежено роль громадськості, вивчено громадські ініціативи та громадську думку щодо позбавлення українського публічного простору від російського імперського та радянського минулого. Досліджено діяльність Міністерства культури та інформаційної політики України, Українського інституту національної пам'яті під час повномасштабної російської війни щодо регулювання процесів деколонізації, дерусифікації та декомунізації. Зазначено, що публічна політика національної пам'яті в умовах повномасштабної війни РФ проти України спрямована на протидію ідеологічній складовій російської агресії, подолання пропагандистських міфів і фейків, позбавлення українського публічного простору російського колоніального минулого.* Текст:

<http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/35-2023/4.pdf>

82. **Голоси війни. Маріуполь** : [історії життя в оточ. місті / упоряд. Д. Волоха]. – Харків : Права людини, 2023. – 274, [1] с., [16] арк. мап. **Шифр зберігання в Бібліотеці: БЗ70219** Подано розповіді 24 мешканців Маріуполя про свої унікальні історії життя в оточеному місті та намагання звідти

виїхати. Ці розповіді не лише проливають світло на історичну трагедію, але й знайомлять з неочевидними деталями, що дозволяють відчувати переживання тих, хто її подолав.

83. **Грицай Р. О. Інформаційні війни: пошук стратегій протидії** [Електронний ресурс] / Р. О. Грицай // Публіч. упр. і адміністрування в Україні. – 2023. – Вип. 33. – С. 18-23. Проаналізовано сутність поняття «інформаційна війна», окреслено особливості інформаційної війни, методи ведення якої описуються за допомогою поняття інформаційної зброї. Виокремлено значення та роль соціальних мереж у сфері інформаційних воєн та їх можливості у дезорганізації та дезорієнтації суспільства. Досліджено законодавчу базу України, здійснено аналіз актуальних питань та завдань протидії інформаційній війні в українському законодавстві, а саме у Стратегічному оборонному бюлетені України, Стратегії інформаційної безпеки, Стратегії національної безпеки України. Зазначено, що Стратегія інформаційної безпеки є ключовим документом в законодавстві України в означеній сфері, і згідно з ним поняття «інформаційна безпека» визначається як складова частина національної безпеки України. Наголошено на необхідності систематичного виконання дій органів публічного управління України у напрямку своєчасного виявлення й ліквідації загроз і ризиків негативного впливу «інформаційної зброї» національного інформаційного простору, реалізації державної політики протидії «інформаційній війні», задіяння недержавних громадських організацій у заходах протистояння інформаційним загрозам і здійснення на всіх рівнях ефективного захисту інформаційного суверенітету держави. Текст: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/33-2023/3.pdf>

84. **Громенко С. В. Чому Україна виграє** : [зб. дослідж. і рефлексій за 9 років рос.-укр. війни] / Сергій Вікторович Громенко. – Харків : Vivat, 2023. – 430 с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A827538** Наголошено на тому, що Росія програла нинішню «велику» війну, і у цьому немає ніяких сумнівів. Бойові дії ще триватимуть, але своїх стратегічних цілей в Україні Кремль

вже ніколи не досягне. То чому ж ця війна взагалі стала можливою і чому Москва вірила у блискавичний успіх на полі бою? Яке значення має Україна для Путіна особисто та Росії в цілому? Звідки взялися міфи про «ісконно русській» Крим та «один народ»? Чим закінчиться війна і яке майбутнє чекає Україну та Росію? Запропоновано авторські, часто неочікувані відповіді на головні питання сьогодення у збірці текстів, написаних з 2014 по 2022 рр.

85. **Дрига Д. А. Особливості розуміння феномену інформаційної безпеки у сфері публічного управління** [Електронний ресурс] / Д. А. Дрига // Публіч. упр. і адміністрування в Україні. – 2023. – Вип. 34. – С. 108-111. *Увагу акцентовано на аналізі та узагальненні підходів вітчизняних дослідників як до самого феномену інформаційної безпеки, так і до її ролі в публічному адмініструванні. З'ясовано, що вітчизняний науковий простір пропонує широку палітру тлумачень інформаційної безпеки. Більшість із них, однак, можна класифікувати на такі групи як: сприйняття інформаційної безпеки як стану стабільності інформаційних систем; сприйняття інформаційної безпеки як гарантії прав і свобод людини щодо користування інформацією; сприйняття інформаційної безпеки як складової національної безпеки. Характерно, що перелічені підходи не є взаємозаперечними, і можуть розглядатися паралельно. Акцентовано на проблематиці загроз інформаційній безпеці у сучасному світі. Зазначено, що високі темпи впровадження електронного урядування несуть в собі не лише численні переваги, але й велику кількість інформаційних загроз. На прикладі проєкту «Дія» продемонстровано вразливість таких систем до зовнішнього впливу.* Текст: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/34-2023/21.pdf>

86. **Ічнянці на війні проти російських окупантів** / [авт.-уклад. О. Г. Реута]. – Ніжин : Лисенко М. М., 2020. – Т. 2. – 502 с. : іл., фотоіл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: БЗ70226-2** Книга присвячена Народному Герою України навіки 16-літньому Степану Чубенку, який є для нас прикладом незламності, вірності своїй державі, жертковності і героїчному прийняттю смерті від рук російських окупантів за рідну і вільну Україну. Він не зрадив

Батьківщину і не перейшов на бік ворога, заради порятунку свого життя... Степан для українців – як Муцій Сцевола для римлян – приклад мужності та патріотизму крізь віки. Заради дітей, молодого покоління українців, мирне і вільне життя воювали і боролися чотири сотні наших земляків, вихідців із Ічнянщини. Їхні спогади є цінним подарунком для наступних поколінь, а ця книга є подякою всім тим, хто воював всі ці роки проти російських загарбників та був вірним завжди Українській державі.

87. Костенко В. О. Актуальність посилення кібербезпеки України в умовах дії воєнного стану в контексті європейської інтеграції [Електронний ресурс] / В. О. Костенко, І. П. Кринична, Д. А. Журбинський // Публіч. упр. і адміністрування в Україні. – 2023. – Вип. 34. – С. 74-77. Висвітлено основні напрями державної політики, законодавчі та нормативно-правові акти стосовно забезпечення ефективних механізмів державного управління у сфері кібербезпеки як надзвичайно важливого аспекту кіберзахисту державних інституцій в умовах особливого періоду. Розглянуто питання інформаційної безпеки України та заходи, здійснювані державою, які спрямовані на поліпшення її стану для забезпечення обороноздатності країни. Проаналізовано ключові здобутки та прогалини у сфері кіберзахисту, подальші кроки, які дозволять посилити національну систему кібербезпеки й ефективніше протидіяти загрозам у кіберпросторі в контексті євроатлантичної інтеграції. Вказано, що значне поширення кіберзагроз на усі сфери життєдіяльності та вдосконалення інструментарію їх реалізації в умовах гібридної війни зумовлює необхідність зміни та удосконалення стратегії і тактики протидії ним. Визначено пріоритетні напрями і практичні кроки щодо посилення кіберзахисту України. Окрему увагу приділено питанням реалізації Стратегії кібербезпеки України на найближчу перспективу з урахуванням загроз воєнного характеру. Текст: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/34-2023/14.pdf>

88. Новітні технології захисту інформації : підручник : [для здобувачів вищої освіти спец. 113 "Приклад. математика" та аспірантів ВНЗ /

М. Г. Луцький та ін.] ; М-во освіти і науки України, Нац. авіац. ун-т. – Київ : НАУ, 2023. – 310, [1] с. : іл., табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A827309**
Висвітлено комплекс проблем, які виникають під час застосування систем кіберзахисту інформації в інформаційних системах. Окреслено загальні підходи до застосування систем кіберзахисту інформації. Розглянуто структури інформаційного процесу, канали несанкціонованого отримання інформації та загрози їй; викладено основи моделювання процесу кіберзахисту та інформаційних процесів у системі кіберзахисту. Охарактеризовано методи керування доступом до інформації та керування кібербезпекою інформаційних технологій.

89. **Огляд задокументованих воєнних злочинів за вересень 2023** [Електронний ресурс] / [Укр. Гельсін. спілка з прав людини]. – Київ, 2023. – 24 с. – Режим доступу: https://www.helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/Oglyad_War_crimes09_A4ukr.pdf. – Назва з екрана. – Дата публікації: 18.10.2023. *В огляді, підготовленому УГСПЛ, зафіксовано епізоди, пов'язані з: людськими втратами та жертвами серед цивільного населення та іншими порушеннями прав цивільних осіб, у тому числі зникненням і незаконним затриманням; пошкодженням унаслідок бойових дій житлових об'єктів та об'єктів цивільної інфраструктури; подіями, що сталися через артобстріли, авіаудари, застосування касетних засобів ураження чи стрілецької зброї тощо; подіями, пов'язаними із взяттям заручників, катуванням (тортурами), нелюдським поводженням, використанням цивільного населення як щита, захопленням цивільних будівель, нападами на склади гуманітарної допомоги, гуманітарні конвої чи коридори та іншими. Інформацію подано, зокрема, у розрізі областей.*

90. **578 днів повномасштабної війни в Черкаській області: узагальнення подій** [Електронний ресурс] // [ГО «Черкас. правозахис. центр»]. – [Черкаси], 2023. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.helsinki.org.ua/articles/578-dniv-povnomasshtabnoi-viyny-v-cherkaskiy-oblasti-uzahalnennia-podiy/>. – Назва з екрана. – Дата публікації:

09.10.2023. Подано узагальнену інформацію, зібрану громадською приймальнею Української Гельсінської спілки з прав людини (УГСПЛ), яка діє на базі ГО «Черкаський правозахисний центр», у межах глобальної ініціативи «[Трибунал для Путіна](#)» («Т4Р») про ймовірно скоєні окупантами міжнародні злочини (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини) на території Черкаської області за 578 днів (24.02.2022 – 24.09.2023) повномасштабної російської агресії проти України. Задokumentовано та внесено до бази даних 184 епізоди.

91. **578 днів повномасштабної війни в Чернігівській області: узагальнення подій** [Електронний ресурс] / [ГО «МАРТ», Громад. спілка «Освіт. дім прав людини в Чернігові»]. – [Чернігів], 2023. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.helsinki.org.ua/articles/578-dniv-povnomasshtabnoi-viyny-v-chernihivskiy-oblasti-uzahalnennia-podiy/> – Назва з екрана. – Дата публікації: 13.10.2023. Українською Гельсінської спілкою з прав людини (УГСПЛ) подано узагальнену інформацію, зібрану ГО «МАРТ» спільно з Громадською спілкою «Освітній дім прав людини в Чернігові», у межах глобальної ініціативи «[Трибунал для Путіна](#)» («Т4Р») про ймовірно скоєні окупантами міжнародні злочини (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини) на території Чернігівської області за 578 днів (24.02.2022 – 24.09.2023) повномасштабної російської агресії проти України. Задokumentовано та внесено до бази даних 3637 епізодів.

92. **Уманець М. М. Кримінальна відповідальність за геноцид за законодавством зарубіжних країн: порівняльно-правове дослідження** [Електронний ресурс] / М. М. Уманець // Юрид. наук. електрон. журн. – 2023. – № 8. – С. 384-387. Досліджено особливості нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері запобігання вчиненню геноциду та покарання за нього на підставі порівняльного аналізу законодавства зарубіжних країн, а саме Італії та Бразилії (романо-германська правова сім'я), Канади та Великобританії (англо-американська правова сім'я), Ізраїлю та Індії (релігійна правова сім'я), Китаю та Японії (традиційна правова

сім'я). Наголошено, що основоположними міжнародно-правовими договорами, якими передбачено відповідальність за вчинення геноциду, є Конвенція про запобігання злочину геноциду і покарання за нього від 1948 року, якою регулюються найбільш загальні питання у сфері запобігання вчиненню геноциду та покарання за нього, а також Римський статут Міжнародного кримінального суду (МКС) від 1998 року. За результатами дослідження зроблено висновок про те, що законодавство більшості розглянутих у статті держав характеризується недостатньою відповідністю зазначеним міжнародно-правовим договорам, у зв'язку із чим практичний аспект реалізації міжнародно-правових механізмів притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні геноциду, становить проблему.

Текст: http://www.lsej.org.ua/8_2023/88.pdf

93. **Федотенко К. А. Засоби протидії маніпулятивному впливу медіа в умовах російсько-української війни : роль державної інформаційної політики** [Електронний ресурс] / К. А. Федотенко // Регіон. студії. – 2023. – № 34. – С. 39-45. Розглянуто форми та засоби протидії медіа-маніпуляціям з боку держави-агресора за умов російсько-української війни, починаючи з 2014 р. Висвітлено проблематику взаємозв'язку між державною політикою України, спрямованою на зміцнення національної ідентичності в період початку гібридної війни в 2014 р. та повномасштабним вторгненням російських військ у 2022 р., та стійкістю українського суспільства перед обличчям маніпулятивних впливів російських і проросійських медіа протягом зазначеного вище історичного періоду. У цьому контексті проаналізовано відповідні аспекти національного законодавства у сфері інформаційної безпеки та їх вплив на інформаційний простір України, зокрема кінематографії та музичної індустрії. Зроблено висновок про значущість відповідних державних медіа-стратегій як чинника національної стійкості в умовах інформаційної війни проти держави-агресора. Текст : <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/34/6.pdf>

94. **Хряпинський А. П. Етимологічний вимір визначення поняття «гібридних загроз» (на прикладі окремих витоків)** [Електронний ресурс] / А. П. Хряпинський // Публіч. упр. і адміністрування в Україні. – 2023. – Вип. 35. – С. 68-71. *Акцентовано, що гібридні загрози як явище та концепція швидко опинились у центрі дискурсу політики безпеки після російської агресії проти України в 2014 р. з поважних причин. Протягом останніх років спостерігався швидкий розвиток досліджень і аналізу, а також практичних дій, природний розвиток, враховуючи погіршення ситуації з політикою безпеки в Європі та розширення масштабів антагоністичних державних загроз, з якими ми стикаємося. Невипадково ЄС і НАТО розробили нові інструменти для протидії гібридним загрозам. Показано, що існує потреба краще зрозуміти це явище, щоб мати можливість виявити та ідентифікувати його, створити стійкість проти нього та, нарешті, протистояти йому.* Текст: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/35-2023/12.pdf>

95. **Чуб С. В. Управління кризовими комунікаціями та механізми протидії інформаційним атакам** [Електронний ресурс] / С. В. Чуб // Публіч. упр. і адміністрування в Україні. – 2023. – Вип. 33. – С. 214-218. *Присвячено проблемам управління кризовими комунікаціями та механізмам протидії інформаційним атакам в державних органах у разі виникнення надзвичайних кризових ситуацій. Особливий акцент зроблено на такій кризовій ситуації, як воєнний стан та військове протистояння зовнішньому агресору, які є наразі реаліями в Україні. Здійснено спробу детального висвітлення системи та векторів діяльності державних органів у процесі управління кризовими комунікаціями. Наголошено на необхідності врахування постійного розвитку інформаційних технологій та використання їх у дослідженому процесі. Зазначено, що управління кризовими комунікаціями та механізми протидії інформаційним атакам є складним завданням, яке вимагає комплексного підходу та співпраці всіх зацікавлених сторін.* Текст: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/33-2023/40.pdf>

96. Чудновець О. М. Хроніка війни в Азовській і Чорноморській операційних зонах. Лютий – грудень 2022 / Олександр Чудновець, Петро Сенько, Анатолій Бондарук ; Архів Київ. військ.-іст. т-ва. – Київ : АДЕФ-Україна, 2023. – 438, [1] с. : іл., табл., потр. *Шифр зберігання в Бібліотеці: Б370234* У виданні відтворено хроніку подій, які відбувалися під час повномасштабної російської агресії проти України, яка триває і дотепер, із 24 лютого по 31 грудня 2022 р. Увагу зосереджено на воєнному протистоянні в Азовській і Чорноморській операційних зонах із прив'язками до сухопутних ділянок, де наразі точаться бої. Надано загальну інформацію про реагування міжнародної спільноти на агресію Росії та про підтримку й допомогу всього цивілізованого світу в нашій боротьбі.

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

**Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко
21 жовтня 2023 р.**